

## SAVJETI – PREVENTIVA

- **OPĆE OPASNOSTI OD POŽARA I MJERE ZAŠTITE**

### **Neopreznost**

Mnogim požarima nalazimo uzrok u neopreznosti i nedostatnim znanjima o požarnim opasnostima. Poznavanje i prepoznavanje opasnosti može spriječiti požare.

### **Rukovanje vatrom i otvorenim svjetlom**

Rukovanje vatrom i otvorenim svjetlom često zahtijeva posebnu pažnju. Ne upotrebljavajte svijeću u podrumima, na tavanima i šupama. Radije koristite ručnu baterijsku lampu.



### **Šibice i upaljači**

Šibice i upaljači ne spadaju u dječje igračke i stoga se moraju držati na mjestima, gdje nisu dostupna djeci. Roditelji i odgovatelji odgovaraju za svoju djecu!

### **Plinska postrojenja i plinski spremnici**

Instaliranje plinskih postrojenja dozvoljeno je samo od strane stručnih osoba, u skladu s tehničkim propisima. Tekuće naftne plinove koji su teži od zraka ne skladištite u podrumima, stubištima, prolazima i izlazima. Spremnike treba štititi od izravnog djelovanja topline (izlaganje suncu, pećnici itd.)

### **Priključivanje plinskih boca**

Plinske boce se uvijek moraju apsolutno nepropusno priključiti. Nakon svakog mijenjanja boce treba izvršiti provjeru odgovarajućim sprejem ili sapunicom, ali nikako s otvorenim plamenom.

### **Elektro-uređaji**

Upotrebljavajte samo ispravne uređaje, te popravke vršite samo kod servisera. Uporaba grijaćih tijela s otvorenim grijaćim spiralama je zabranjena.

### **Osigurači**

Ne upotrebljavajte krpane ("premoštene") osigurače, budući ovi ne jamče potrebnu zaštitu od preopterećenja. Pri ruci treba uvijek biti nekoliko rezervnih osigurača, dok je, naravno najbolja uporaba automatskih osigurača.

### **Produžni kabeli**

Produžni kabeli moraju biti tako smješteni, da mogu toplinu predavati okolini. Ako se postave ispod tepiha ili se ne odmotavaju s bubnja, može poremećeni toplinski tok uzrokovati požar.



### **Utičnica**

Uporaba višenamjenskih utičnica dozvoljena je samo za priključak malih aparata (radio, TV, video itd.). Naprave za priključak u grlima svjetiljaka iz sigurnosnih razloga nisu dozvoljene.

## **Isključivanje Elektro-uređaja**

Kod napuštanja stana ili radnog mjesta treba kontrolirati, da li su isključeni svi elektro-uređaji. Utikači pokretnih elektro-uređaja trebaju se izvaditi iz utičnice.

### **• PLAN EVAKUACIJE**

Realizirajte plan evakuacije za Vašu kuću! Vatra ubija brzo i često usred noći dok Vaša obitelj spava. Zbog toga biste trebali sastaviti za svakog člana obitelji jedan plan evakuacije, da svatko zna što mu je činiti i kuda mora ići, ako požar izbije.

1. Razmislite o tome: smjer evakuacije bi trebao biti diskretno van u slobodan prostor. Ako Vaša djeca nisu više mala, nemojte ih zadržavati da čekaju Vašu pomoć. Sigurnije je djecu naučiti da se sama sklone na sigurno.

2. Uvježbajte vaš plan. Uvjerite se da svatko razumije što mora učiniti i da je svaki aspekt plana provodljiv. Na primjer: da li se prozori i vrata mogu lako otvoriti, da li je potrebna užad ili ljestve da bi se sa drugog kata moglo izići, i tako dalje. Uvježbavajte Vaš plan i po noći, jer u tami stvari izgledaju sasvim drugačije.

3. Ako je požar izbio moraju svi stanovnici kuće odmah napustiti kuću. Vatrogasce nazovite iz susjedne kuće.

4. Dogovorite sigurno sastajalište izvan kuće. Svaki član neka odmah krene u tom smjeru da Vi budete sigurni da su svi oni na sigurnom.

5. Razgovarajte u svojoj kućnoj zajednici o planu evakuacije. Provedite jednom godišnje vježbu evakuacije.

### **• OPASNOSTI OD POŽARA U KUĆANSTVU**

#### **Štednjaci i peći**

Nestručno postavljanje peći i štednjaka i ostalih grijaćih tijela čest je i u velikom broju slučajeva zanemaren izvor opasnosti.

- ne držite nikakve gorive predmete u krugu od pola metra
- upotrebljavajte kuhinjsku napu
- u nedoumici kontaktirajte stručnu osobu

#### **Sezona loženja**

Prije početka sezone loženja, ložišta, dimne i ostale kanale pregledati i po potrebi staviti u probni pogon. Posebnu pažnju posvetite prilikom preuređenja i ugradnje - montaže novih peći.

#### **Pepeo**

Izvađeni pepeo može i nakon 24 sata biti izvorom paljenja, tako da se nikada ne smije pospremati u kartonske kutije, plastične kante i kontejnere. Pepeo odložite samo u metalne kontejnere na otvorenom.

#### **Zapaljivi otpad**

Privremeno odlaganje zapaljivih otpadaka (krpe za brisanje, u ulju natopljeni papir za čišćenje itd.) dozvoljeno je samo na otvorenom u metalnim posudama koje se mogu zatvoriti. Kontrolirano odložite otpad, tako da otpadni papir odlažete u



plave, baterije u crvene, a PET ambalažu u žute spremnike. Odlazite stiropor i motorna ulja u reciklažna dvorišta-oporabišta.

### **Odvodi kuhinjskih para (nape)**

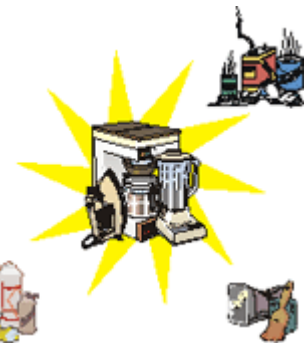
Filtre kuhinjskih napa treba redovito čistiti ili mijenjati. Zamijenjeni filtri su lakozapaljiv otpad!

### **Vruća mast**

Pregrijana mast može dovesti do samozapaljenja. Požari masti su najčešći uzroci kuhinjskih požara. Goruću mast nikako gasiti s vodom nego ju uvijek "prekrijte" mokrom krpom! Također ne stavljajte u mast mokro meso jer se zbog prskanja masti stvara opasnost od požara. Iako friteze imaju termostat, ne smiju biti ostavljene bez nadzora. Stara mast je lakše zapaljiva nego svježja, tako da redovita zamjena masti povećava sigurnost od požara.

### **Postavljanje toplinskih uređaja**

Električna kuhala, aparati za kavu, čajne grijalice itd. uvijek se moraju postaviti na negorivu podlogu i najmanje na udaljenosti od pola metra od zapaljivih stvari. Grijaći dijelovi uronjenih kuhala moraju u cjelosti biti uronjeni u vodu.



### **Glačalo**

Glačala ne smiju biti "zaboravljena". Prilikom prekida ili završetka rada treba ih odložiti i isključiti iz struje.

### **TV, video**

Uključeni TV i video isijavaju toplinu, koja se mora odvoditi. Ako se ovakve uređaje ugradi u zid ili namještaj, mora se pobrinuti za dovoljnu ventilaciju. Između uređaja i zidova/regala mora biti minimalni razmak od 10 cm.

### **Sprejevi**

Pogonski plin u različitim sprejevima (lakovi, sredstva za čišćenje) redovito je zapaljiv. Ne upotrebljavajte u blizini otvorene vatre, uključenog toplinskog uređaja (fen, kalorifer) ili goruće cigarete. Prigodom prekomjernog grijanja pojedini sprejevi mogu eksplodirati, zato ih ne odlazite u blizini toplinskih uređaja, niti bacajte u vatru.

### **Termofor**

Električni termofori i pokrivači u krevetu se smiju uporabiti samo za ugrijavanje. Neprekidno uključeni termofori mogu dovesti do požara zbog zastoja toplinskog toka.

### **Božićna drvca**

Požari na božićnim drvcima su izuzetno česti. Izbjeći ih se može pridržavanjem jednostavnih sigurnosnih mjera:

- bor nikada ne postavljajte u blizini zavjesa
- svijeće postavljajte tako da plamen ne može doseći grane ili nakit
- prvo upaliti gornje, zatim donje svijeće
- svijeće ne smiju gorjeti bez nadzora
- prije paljenja svijeća u pripravi imati sredstvo za gašenje (dobra je i mineralna voda)

- prskalice ne palite na drvcu koje se već osušilo
- prema svemu navedenom, najpametnije je svijeće zamijeniti dobrim i ispravnim lampicama
- papir i nakit udaljiti od električnih lampica

Božićna drva ostaju duže svježija i time su manje požarno opasna, ako se prije postavljanja skladište u hladnim prostorima ili se postave u posudu s vodom. Stalci božićnih drvaca koji se daju napuniti s vodom, također sprječavaju brzo sušenje drveta i time povisuju požarnu sigurnost.

### **Skladištenje u potkrovljima**

U potkrovljima se smiju pohraniti samo negorive tvari i poljoprivredni proizvodi, uz nesmetan pristup svim dijelovima potkrovlja i krovnim prozorima. Dimnjaci trebaju biti nepropusni i čisti.

### **Odmrzavanje**

Zaleđene cijevi, grijaća tijela itd. neka odmrzava stručnjak. Kod rada s otvorenim plamenom prethodno okolinu očistite od zapaljivih tvari. Ručne vatrogasne aparate držite u pripravi, a mjesto rada nakon završetka radova višestruko kontrolirajte.

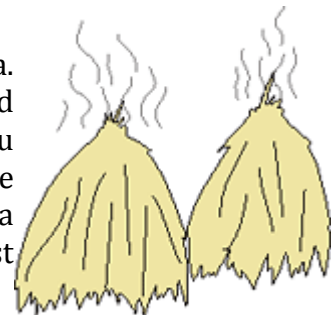
## **• OPASNOSTI OD POŽARA U POLJOPRIVREDI**

### **Pehrana vozila**

Vozila (motorkotači, automobili, traktori, ostali motorni uređaji) ne smiju se ostavljati u šupama. Iskre, vrući ispušni plinovi ili kratki spoj električnih uređaja brzo i neočekivano dovode do paljenja okolne i lako zapaljive robe.

### **Požar sjenika**

Vlažno uskladišteno sijeno može dovesti do samozapaljenja. Ugrijane koje prethodi samozapaljenju može se ponekad prepoznati po čudnom mirisu, kondenzaciji vode ili ulegnuću sijena u sredini. Spriječite to redovitim mjerenjem temperature sijena sondom za sijeno u prvih šest tjedana. Ako temperatura prijeđe 70 stupnjeva Celzijusa, nastala je upozoravajuća opasnost od samozapaljenja, te hitno treba obavijestiti vatrogasce.



### **Žarulje**

Površinska temperatura običnih žarulja je toliko visoka, da se može zapaliti spuštена prašina ili goriva tvar u neposrednoj blizini. Zato se smije upotrebljavati rasvjetna tijela samo sa zaštitnim staklom oko sijalice ili tijelo hladne rasvjete (neonska i sl.).

### **Električni toplinski uređaji**

Treba upotrebljavati samo prikladne uređaje s niskom površinskom temperaturom. Jednostavne "grijaće lampe" ne ugrožavaju samo leteće insekte nego su i izuzetna požarna opasnost.

- **OPASNOSTI OD POŽARA U UREDIMA I JAVNIM OBJEKTIMA**

### **Prostorije za priredbe**

- ukrasiti samo s teško zapaljivim materijalima
- izlaze za nuždu i požarne putove držati slobodne i prohodne
- pustiti u prostor samo dozvoljen broj posjetitelja
- pridržavati se zabrane pušenja

### **Pepeljare**

Opušci su najčešći uzroci požara u uredu i hotelu! Pepeljare se smiju prazniti samo u prikladne metalne posude sa samo zatvarajućim poklopcem.



- **PONAŠANJE I POSTUPCI KOJI POVISUJU POŽARNU OPASNOST**

### **Pušenje**

Neopreznost kod pušenja, posebno odbacivanje gorućih šibica i opušaka česti su uzroci požara.

Nikada se ne smije pušiti:

- u požarno visoko ugroženom okolišu (benzinske postaje, kazališta, robne kuće, radionice u kojima se prerađuje drvo i papir)
- kod prerade ljepila
- kod rukovanja zapaljivim tekućinama kao što su razrjeđivači, boje, lakovi
- gdje propisi to zabranjuju

### **Rukovanje otvorenim plamenom i svjetlom**

Svijeće, plinske i petrolejske svjetiljke ne smije se koristiti bez nadzora i nikada u lakozapaljivom okolišu.

### **Vatra na otvorenom**

Vatra ugrožava okoliš površinskim požarom ili letećim iskrama! Zato ne ložite vatru na udaljenosti manjoj od 10m od građevina, odnosno 100m od šume ili skladišta žitarica. Prije odlaska zgarišta vatre, tj. zaostala žarišta pogasite vodom, ili prekrijte pijeskom (zemljom).



### **Prerada lakova, sredstava za brtvljenje i (umjetnih) ljepila**

Sve ove tvari sadrže otapala, čije su pare eksplozivne i teže od zraka. Kod prerade i rada s ovim sredstvima treba obratiti pozornost (čak i u susjednim i ispod radnog prostora smještenim prostorima) na slijedeće:

- nakon rada sve posude dobro zatvorite
- za vrijeme rada uvijek dobro prozračite
- ne palite svjetlo
- ne pušiti
- ne upotrebljavajte vatru i otvoreno svjetlo
- ne upotrebljavajte uređaje za grijanje i sušenje

- **SIGURNOSNE MJERE U AUTOMOBILU I NA PUTOVANJIMA**

### **U automobilu**

U automobilu bi uvijek trebali imati uz opću prometnu opremu (prva pomoć i trokut):

- 1 ručni vatrogasni aparat (s prahom ili sl.) od najmanje 2 kg
- 1 prikladan nož za možebitnu potrebu rezanja sigurnosnog pojasa

Požar rasplinjača mora se odmah pogasiti ručnim vatrogasnim aparatom ili ugušiti odjevnim predmetom ili krpom. Kod zamazanih motora gašenje je posebno otežano zbog nataloženog ulja i prašine. Kod požara električnih vodova hitno treba odspojiti akumulator i požar gasiti ručnim aparatom. Za gašenje požara u automobilu možete koristiti i u slučaju nužde uporabiti i sva gazirana pića, koja prethodno treba promućkati.

### **U hotelu**

- upoznajte se s načinom uzbunjivanja, putovima za spašavanje, kao i mjestima ručnih aparata ili zidnih hidranata.
- upozorite na uočene nepravilnosti (npr. zakrčeni putovi)
- obratite pažnju na načine uzbunjivanja i vatrodajne uređaje koji moraju biti uočljivi
- nemojte pušiti u krevetu, ne bacajte opuške u kante za smeće

- **NESREĆE S OPASNIM TVARIMA**

*Osnovne mjere koje treba poduzeti sadržane su u "3S" pravilu.*

**Sigurnosna udaljenost:** *izlazak iz opasne zone je najsigurnija zaštita*

**Skloniti se:** *potražiti zaklon, sklonište.*

**Svesti zadržavanje u zoni opasnosti na minimum.** *U zonu opasnosti ulaziti samo uz uporabu zaštitne opreme. U slučaju spašavanja ljudi ili ako je to u intervenciji izuzetno neophodno (tj. ako je moguće ukloniti ili ograničiti izvor opasnosti) označite opasno područje i mjesto nesreće.*

### **Čemu posebno treba posvetiti pažnju**

#### **Gorivi (zapaljivi) plinovi**

Postrojenja za uporabu zapaljivih plinova mogu instalirati i pustiti u pogon samo stručne i ovlaštene osobe. Plinski vodovi i priključci moraju biti potpuno nepropusni. nepropusnost se provjerava samo sa sapunicom ili pjenom, a nikako otvorenim plamenom.

Znamo da miris plina u kući znači opasnost od eksplozije, stoga učinite:

- sobe dobro provjetrite
- električne uređaje ostavite u postojećem stanju, isključivanje provedite samo izvan zone opasnosti
- obavijestite susjede (kucati, ne zvoniti)
- zatvorite dotok plina (kod brojila ili glavnog ventila)
- napustite građevinu
- obavijestiti vatrogasce i plinaru
- propusnost na uređajima i vodovima otklonite od stručne osobe

### **Nemojte:**

- rabiti otvoreni plamen ili svjetlo
- paliti svjetlo
- zvoniti
- telefonirati



### **Zemni plin**

Lakši je od zraka i širi se u vis.

### **Tekući naftni plin (propan, butan i njihove smjese)**

Teži je od zraka, spušta se na pod i ide u niže etaže. Boce s plinom ne postaviti u podrum, niti u prolaze, ulaze i stubišta. Prilikom zagrijavanja tekući naftni plin se naglo širi, tako da se kod 70 stupnjeva Celzijusa već može računati s pucanjem boca. Zato ih treba čuvati od zagrijavanja i od izravnog izlaganja suncu. Smiju se postaviti izvan zone toplinskog djelovanja peći i ostalih grijaćih tijela na udaljenost najmanje 1,5m od izvora topline.

### **Sprejevi**

Pretežno sadrže gorive plinove kao uzbudni pogonski plin. Pozor prigodom uporabe u blizini otvorene vatre i toplog svjetla.



### **Gorive (zapaljive) tekućine**

I ispražnjene posude zapaljivih tekućina mogu još uvijek sadržavati zapaljive pare. Pazi! Opasnost od eksplozije! Ako se ovakve posude zavaruju, mjesto popravka se mora okrenuti prema gore, a posuda se mora napuniti s vodom do neposredno ispod mjesta zavarivanja. Velike spremnike (tankove, kotlove) u te svrhe treba napuniti s inertnim plinom, vodom ili vodenom parom. Ulje za loženje smije se skladištiti samo u za to predviđene posude (zatvorive kante, kanistre, bačve) na samo za to dopuštenim mjestima, a nikako u prolazima, stubištima, hodnicima i tavanskim prostorima. Skladištenje zapaljivih tekućina u stanu je dozvoljeno u ograničenim količinama i u dobro provjetrenim prostorijama dalje od utjecaja izvora topline. Paljenje ili aktiviranje krutih gorivih tvari dodavanjem zapaljivih tekućina je opasno po život zbog opasnosti od probojnog plamena i eksplozije.

**Mnoga u domaćinstvu korištena sredstva za čišćenje su zapaljiva. Obratite stoga posebnu pozornost oznaci na pakiranju!**

- **RADOVI KOJI POVEĆAVAJU OPASNOST OD POŽARA (VRUĆI RADOVI)**

To su glavni uzročnici požara u industriji i obrtu! U najopasnije radove ubrajamo:

- autogeno rezanje
- autogeno i Elektro varenje
- lemljenje
- predgrijavanje

Svim ovim radovima je zajedničko, da se u radu oslobađa velika toplina koja zajedno s plamenim jezicima i iskrama može zapaliti zapaljive materijale u široj okolini, pa čak i prostorima koji su ispod ili iznad mjesta radova. Plamen i iskre mogu u prašini i rasporima uzrokovati dugo tinjajuće požare, koji se više sati nakon završetka radova tek

mogu razbuktati. Sve vruće radove treba provoditi uz ručne aparate za gašenje, a stručni nadzor i višestruke provjere provoditi još 2-3 sata nakon prestanka radova.

### **Opasnost od šumskih požara**

Šumski požari ne uništavaju samo šume i životinje u njoj, nego su pogibeljni i za građanstvo, vatrogasce i šumare koji se angažiraju u gašenju požara. Opasnost od požara posebno je velika u rano proljeće, kao i u ljeti i jeseni nakon dugih suša (naročito u priobalju). U šumi je svako godišnje doba paljenje vatre strogo zabranjeno, kao i pušenje i uporaba otvorenog svjetla.



- **GRADITELJSKE MJERE ZAŠTITE OD POŽARA**

Najvažnije i općepoznate graditeljske mjere zaštite od požara su:

- držite i održavajte potrebite razmake među građevinama
- oblikujte požarne sektore s vatrootpornim pregradnim zidovima i stropovima, vratima, odušcima (zaklopkama) i pomičnim pregradama
- odredite putove za spašavanje i izlaze u slučaju pogibelji, pa tako i u slučaju požara
- ognjišta i dimnjake gradite i održavajte poštivajući propise zaštite od požara
- osigurajte skladišta gorivih tvari u skladu s odgovarajućim propisima zaštite od požara
- rabite ispravne i ispitane električne uređaje
- zaštititi se od možebitnog udara groma
- vatrootporni premazi, pregrade i sendvič-elementi

Važan čimbenik graditeljskih mjera zaštite od požara je sprječavanje širenja požara i dima u vodorovanom, a posebno u okomitom smjeru, budući se požar zbog uzgona toplog zraka najbrže širi prema gore. Kanali i šahtovi za cijevi i instalacije moraju biti tako izvedeni da se spriječi širenje požara, posebno ukoliko prolaze kroz granice požarnih sektora.

